

MAZÁN TÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

Éves előfizetés	12 k.
6 hónapos előfizetés	6 k.
3 hónapos előfizetés	3 k.
1 hónapos előfizetés	1 k.
Előfizetés a külföldre	14 k.
Postaköltségek	6 k.
Összesen	18 k.

Megjelenik minden nap, a hétvége
éneke utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatalok
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok elfogadására
vagy megőrzésére nem vállal köztételt.
Előfizetők és hirdetőik a kiadó
hivatalában tartózkodnak.

264. évfolyam 264. szám. Nagyvárad Szombat, 1917 november 17.

A Piavénál még mindig csend van.

A velencei lagunákban 1000 foglyot ejtettek a honvédek.

Már nyolcadik napja, hogy a Piavénál állunk, de még mindig mélyes csend uralkodik ottan. A hivatalos jelentés egyetlen egyszer közölt velünk annyit, hogy az alsó Piavénál élénk tűzérési tűzharc volt. Most pedig arról kapunk hírt, hogy magyar honvédek az alsó Piave torkolatánál, már a velencei lagunákban 1000 foglyot ejtettek.

Ez a nagy csend tehát csak látszólagos, mert bizonyára a legserényebb és a legörültektöbb munkálatok folynak a sikeres átkelés érdekében.

A Piave jelen időszakban egy esepet sem lekicsinylendő akadály. Ponte di Piavéig (Trevisótól északkeletre) ugyanolyan torrens jellege van, mint a Tagliamentónak, tehát helyenként 2-3 kilométer szélességű akadály képez. Csak Ponte di Piavétől kezdve a torkolatáig, tehát mintegy 30 Km. légvonalban van a folyónak határozott zárt medre, mely 150-200 m. széles és normális vízállásnál 2-4 m. mély. Az alsó Piavét mindkét partján 4-5 m. magas árvédelmi töltések kísérik.

Ezen alsó szakaszban 3 helyen vezet át rajta vasút, nevezetesen Susegánál, Ponte di Piavénál és S. Dona di Piavénál.

A két alsó vonal Trevisóban egyesül meg a harmadik Mestren át Velencébe, Piavéba vezet. Ezen a három helyen és szakasz közötti a kicsi kölkedés számára át van hidalva a Piave összesen 6-szor. Habár ezeket a hidakat a vízszint emelkedése bizonyára mind felhőttan tartja, mégis csak ezen helyek közelében folynak a mi hadseregünk is átkelési,

mennyiben az összes kölkedési vonalak rugázerőleg csak felé gravitálnak.

Ami a class iőzők már bajosan vannak a Piavénál. Ezek már bizonyára visszavonultak a szándékolt támadás állásba, hogy ott kellőképpen berendezkedhessenek. Töltes joggal tetszelegünk azt föl, mert hiszen az alsó Piavétől a Brenta felé 60 kilo méterre van csak legvonalban Conrad hadseregei pedig ugyancsak a Brenta folyónak mindkét partján győzelmes előnyomulásban vannak dél felé. A rébusz nap, a rossz időjárás és az ellenség ellentállása erősen meglassítják ugyan a tempóját, de mégis már mindössze csak 10-15 kilométerre állnak Bassanától. Tehát már csak esztendő sem tételezhető föl az olaszok főereje a Piavénál.

A Piavénál csak visszahagyott utóvéd csapatok állhatnak most, úgy hogy már előre számíthatunk arra, hogy ha majd elérkezett számunkra az átkelés pillanata, az teljesen rendezben és minden nagyobb veszteség nélkül meg is fog történni.

Hadművelésünk a legnagyobb körültekintéssel folyik tovább és meggyőzően íten is hadvesztőségünknek az a törökveze, hogy egy emberrel se áldozzon többet, mint amennyit a nagy cél érdekében okvetlenül fel kell áldoznia.

A mi dolgunk, hála Istennek, most már nem olyan nehéz. Van rá időnk bőven, hogy megvárjuk a helyzet teljes megérését. Most nem úgy van, mint volt az előző években, amikor ha valahol egy nagyobb szabású akciót hajtottunk végre, hát azonnal rákötötték a többi frontokon. Hála Istennek, már nem igen van, aki rákötés támadjon. Oroszországban most van, azaz hogy nagyon is nagy a lármája, mert az oroszok most saját fővárosukat támadják, melyet állítólag már föl is gyújtottak. Egész nagy csapatok dúlnak Szent-Pétervár és Moszkva felé, és kösött Egyszer az egyik, intezsior meg a

mások orosz várost ostromolja a tábornok. Milyen velünk nem bírnak, hát most egymáson próbálják ki erejüket. Vagyis most nem az orosz fronton, hanem messze nyugatra folyik a „tethermentsaléni” akció, amely mielőtt itt lett Oroszországban nemese, hogy savarna, de még tiszta szívűnkől örülünk is neki.

A francia és angol fronton is mintha már enyhült volna a nagy nyomás. Lloyd George bírsz párisi beszéde is mintha végre felnyitotta volna a szerkesztésen francia nemzeti eszmét.

A francia kormány megbakott és úgy látszik nemcsak a francia népek, hanem még a görögök alban fiának is megingott a bizalmuk eddig istenített Lloyd George iránt.

Nincs tehát mit szörnyünk. Helyőnk csak lassan, de biztosan a cél felé. Hiszen az orosz 2 és fél év alatt összesen csak 2000 négyzet km. területet tudott fölénk elbódítani — de ennek is legnagyobb részét már a háboru első napján önként adtuk föl. De most mi a csupán 25 napja tartó támadó hadművelések alatt idáig a 2000-ből nemcsak hogy 1500 négyzet km. saját területet vissza vettünk, hanem még 13,000, azaz tizenháromezer négyzet km. orosz földet is szereltünk hozzá, vagyis oly nagy darab földet, mely Bihar és Békés vármegyék egész területével fölér.

A Ház ülése kedden kezdődik.

Bécsi tudósítók jelentik: Wakerle délnél felkereste Szász Károly hárselőköt a megbenséleüket folytatott veie a Ház munkarendjére vonatkozólag. Szász hárselők fejedta az Est tudósítóját a elmondotta, hogy a Ház legközelebbi ülése kedden délután lesz. A munkarendre néve elmondotta az elnök, hogy előbb a költségvetést, azután az adójavaslatokat tárgyalja a Ház. Wakerle exporót fog mondani. Először a bizottságok a cukoradójavaslatokat tárgyalják a Ház valósintűleg penteken véges veie. Azután a delegációba küldendő tagokat választják meg. Ezután nem lesz ülése a delegációk ülése.

Honvédek a lagunák előtt

Olasz harctér. Budapest, november 16. (Hivatalos.) A Piave déltájánál a velencei lagunák előtt, honvédszázadok szivós tisztogatást végezve, területet foglaltak el az ellenségtől, miközben több mint ezer foglyot szállítottak be. A Brenta völgyében osztrák-magyar csapatok hatalmukba kerítették Cismone helységet és az ettől két oldalt emelkedő magaslatokat. Asiagótól északkeletre is elvesztették az olaszok néhány makacsul védett hegyi állásukat.

Keloti harctér. Budapest, november 16. (Hivatalos.) Nincs jelenteni való.

Albánia harctér. Budapest, november 16. (Hivatalos.) Üröhidától nyugatra a franciák által kiürített vonalakat csapataink megszállották.
A veséskar főnöke.

Kerenszki Pétervár előtt.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A londoni Reuters-ügynökség jelenti: Kerenszki közzétette Pétervár előtt vontatott csapatait. Kerenszki kijelentette szándékát, hogy a bolseviket megbuktatja és a hatalmat visszaszadi a demokratáknak. Kiszévesz harcolni helyre. Mindkét fél repülőgépeket alkalmaznak. Moszkvában már jár le a fegyverszünet.

Pétervár utcái lángokban.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Lenín és Kerenszki élethalál harca tovább folyik. A csapatok küzdelme egyre tart. Pétervár utcáin egész házsorok lángokban állnak. A balti flotta — hír szerint — bombázta a fővárost.

A munkás és katonatanácsban Trockij beszédet mondott és belsmerete, hogy a helyőrségi csapatok egyes osztályai átértékeltek Kerenszkihez, aki a telefont is birtokába kerítette. Bejelentette Trockij, hogy a Péter-Pál katonai iskolában levő csapatokhoz ultimátumot küldött, hogy adják meg magukat.

— El akarjuk kerülni a vérontást — mondta — de ez lehetetlen ezért az ellenállók könyörtelen leölését kell választani. A átkos szerződéseket még nem volt időm átvizsgálni, mert a Kerenszki leveretése mindennél előbbvaló.

A katonák és munkástanács eltiltotta a lapok megjelenését.

Drótkadályok Pétervár utcáin.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Oroszországból érkező utasok beszélik, hogy Kerenszkinék sikerült Gieszében és Péterváron páncélos autók segítségével urrá lenni. A munkásokat hasztalan kergették harcra, az ellenharc a bolseviktek győzelmével végződött. A gyárakat felszólították, hogy tűnkész drótokat készítsenek, melyek-

kel elzárták Pétervár utcáit. Sok barrikád épült az utcákon. A vasúti síneket felszedték. Vasárnap három hadsereg áll egymással szembe egymással. Trockij és Lenín az Aurora örkáló hajón vannak. A balti flotta Kronstadt ellen nyomul. A régi palotákban ellenálló kadettiskolai növendékeket megadásra szólították fel. Pétervár katonai helyőrsége az azonnali békét követeli.

Az oroszok megkezdik a békétárgyalásokat

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz maximalisták külügyi albizottsága nyilatkozott, hogy miként szándékozik intézni az orosz külpolitikát. Az albizottság sürgősen napirendre tűzi a békétárgyalásokat, mert a háborút egy nap se lehet szükség nélkül folytatni. Az albizottság tudja, hogy az antant kormányai nem lesznek hajlandók tárgyalásba bocsátkozni, míg a központi hatalmak kormányai minden esetre hajlandók lesznek békétárgyalásokra. Az orosz proletárság nem tudja megőltalmazni az antantot a katonai veszedelemről, hogy a központi hatalmak hadosztaikat keletről nyugatra vivén, az angol, francia seregek ellenállását megtörjék. Ellenben a maximalisták képtelenek lenni a háborút folytatni, ha a központi hatalmak a lengyel, litván és kuclandi kérdést a békétárgyalás előtt egyoldalul szabályoznak.

Flandriában fokozódott a tüzharc.

Berlin, november 16. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Ügynöki harctér.

A flandriai harci területen az Aillietta mentén és a Maas keleti partján a tüzharc korán reggel fokozódott. Francia csapatokat, amelyek a reggeli ködben az Aillietten át átvonulni akartak, elmentésükkel visszavetítették. A harci tevékenység napról napra valamilyen hadsergnél esztély volt, este Dixmuidenél és St. Quentinél keletre felsledt.

Ellenségszök november 9-ike óta légi harcban és elhárító tüzelés következtében 24 repülőgépet veszítettek. Brüssel szőrmester husszonötödik és husszahatodik, Boegrata hadsereg pedig husszahatodik légi győzelmet aratta.

Keloti harctér.

Nagyobb harci esemény nem volt.

Macedóniai front.

As Oobrida től nyugatra megszállottuk a franciák által kiürített állások egy részét.

Olasz harctér.

Csapataink Galliótól északkeletre és a Brenta völgy mindkét oldalán előnyomulva elfoglalták az olaszok több magaslati állását, Cismone birtokunkban van. A Piave alsó folyása mentén a tüzési harc megerősödött. A tegerharc közel, nyugati parton előretört honvédszázadok egyezzer olaszt elfogtak.

Ludendorff, a német főparancsnok.

Csatahajók ügyi fenyegetik Pétervárt.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pétervár körül Kerenszki csapatainak nyoma sincs. Pétervár előtt csatahajók ügyi fenyegetőleg merevnek Pétervárra s el vannak készülv, hogy azonnal megkezdik bombázását, Kerenszki urrá lenne a főváros felett.

A sajtószéliás jelentése.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) A sajtószéliásról jelentik este: A Brentától keletre folytattuk előnyomulásainkat.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelentik: Dixmuidenél a tüzharc erősebb lett. Keleten nem történt különös esemény. Az olasz harctéren új támadási sikerek a hegységben a Brenta és a Piave között.

* Most az ideje a szőrmék festésének, eszpefüggönyök tisztításának, mint a utcai festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászszertben ruhák elsőrendű kivitelben festettek Haltonberger Vilmos képmfestő a vegytisztító gyárában Nagyváradon.

A Stefánia-szövetség Nagyváradon.

A férfiak javarészt pusztulásra ítélte a kulturájára, a polgárosodására anyjára büszke XX. század. Jelenünk vér és könny, tűz és gyász, rom és sirhalom és a nemzetnek, a magyarságnak még sem szabad elpusztulnia. Nem szabad arra a sorsra jutnunk, amire jutott Franciaország a napoleoni háborok után. Ellenkezőleg: a háboru vérvesztéségei dacára is a nemzetnek megerősödve, megfiatalodva kell lépnie a második ezredév véres küszöbéről.

Ha a jelen gyászos, legyen annál derűsebb a jövő.

Ha a férfiakat fel kell áldoznunk a háboru szörnyetegének, mentsük meg az anyákat és csecsemőket.

A Stefánia-szövetség mai alakuló gyűlése tömöríti mindazokat az egyesületeket, melyek már eddig is olyan szép eredményeket értek el az anya- és csecsemővédelem terén, tömöríti a nemzetmentő nagy munka zászlaja alatt.

Az állam a jövőben a legbátróbban fel akarja karolni az anya- és csecsemővédelmet. Nagy anyagi eszközök állanak az állam rendelkezésére, de ezekkel az anyagi eszközökkel felérő erkölcsi tőke van viszont az anya- és csecsemővédelemmel foglalkozó egyesületek eddigi működésében. A szeretetet semmiféle állami parancs el nem éri, arra csak az önfeláldozó lélek képes, mint azt a Kath. Növédő Egyesület és más jótékony egyesületek munkássága olyan gyönyörűen bizonyítja.

A mai alakulás ezeket az egyesületeket nem olvasztja egybe, csak a közös cél szolgálatában közelebb hozza őket egymáshoz, mint ahogy a háboruban is jelzi: külön masírozni, együtt harcolni.

A közeledés a Stefánia szövetség keretében éri el célját, amelybe az egyes egyletek a maguk teljes autonómiájának fentartásával lépnek be. A szövetségnek ebben a keretében mindenik a maga eszközeivel tovább folytatja működését, de egységes munkamegosztással, együtt megállapítandó terv szerint s az így megnevezett nagyszerű társadalmi munkához az állam is készséggel járul hozzá a maga hathatós támogatásával.

Nem új munkára szervezkedik tehát Nagyvárad áldozatkész társadalmá; az anya- és csecsemővédelem itt már évek óta nagyszerű, áldozatkész lelkek gondjaira van bízva. Nem alakul új egyesület, nem szűnnek meg az eddigiek. Az erők közös célra irányítás, az egyesületek szövetkezése történik ma meg a legfontosabb nemzeti cél: a

jövő Magyarország megmentésének szolgálatában. A társadalmi munkához segítségül jön az állam s valamennyien együtt versenyzünk tovább is: ki tud többet cselekedni, áldozni, dolgozni a Nemzetért.

A Stefánia-szövetség megalakulása.

A Stefánia szövetség megalakítása tárgyában tegnap előkészítő értekezlet volt a városbánya kistermében.

Jelen voltak: Ember Géza főispán, dr. Tautner Vilmos egyetemi tanár, dr. Fráter Imre, Tordai Molnár Géza, dr. Mayer László, dr. Madzar József, Böcsörményi Géza, dr. Kertész János, dr. Edelmann Manyhért, dr. Mező Sándor, dr. Debreczeny Lajos.

A helyi hírességek közül jelen voltak: dr. Des. Echn. öltés Knaptr Sándorné, Pállay Lajosné, Eleméry Ferencné, Butyka Lajosné, Horváth Árpádné, dr. Mihelffy Lajosné, dr. Csiffra Kálmánné, Nádányi Károlyné, dr. Agoston Páterné, Schütz Albertné, dr. Edelmann Manyhértné.

Az alakuló ülésen Ember Géza főispán elnökölt, a jegyzőkönyvet dr. Debreczeny Lajos főispáni titkár vezette.

A főispán megnyitó beszédében lementette a „Stefánia szövetség anyák és csecsemők védelmére” című nagy horderejű és áldáson működő egyesület célját. A Stefánia szövetség célja: minél több parányi életet menteni meg a háznak. Népművelésben megfogynak a világháboruban. Ezt kipótolni csak a gyermekhalandóság csökkentésével lehet. Ezt akarja elérni a Stefánia szövetség nagyvárad-i fiókja. A főispán felhívta csatlakozásra a városban hasonló célú egyleteit, s felkérte dr. Madzar Józsefet, hogy ismeresse a Stefánia szövetség célját és programját.

Dr. Madzar József egy melege szívű orvos lelkes ujjongásával lementette a szövetséget, melynek fő védnöknője Stefánia királyi hercegnő. Körvonalata a szövetség elszántsálya, melynek megállapítása a megvalósítandó igazságosság feladata lesz. Dr. Madzar rokonszenvos előadását a hallgatóság nagy tisztséssel fogadta.

Ezután az egyesületek elnökei jelentették ki hozzájárulásukat a szövetség megalakításához.

Ember Géza főispán jelezte, hogy a szövetség első feladata a tejkonyha megalakítása, melynek feladata a csecsemőket tejjel ellátni. Az értekezlet egyhangúlag hozzájárult a tejkonyha megalakításához.

Dr. Madzar József felkérte az értekezletet a Stefánia szövetség által rendezett jótékony célú képképzés támogatására. Kijelentette, hogy a képképzés összes jövedelme itt maradjon egyedül a nagyvárad-i anya és csecsemővédelem céljait fogja szolgálni.

A Stefánia szövetség ma d. e. 10 órakor történt a városbánya tanácstermében, s melyen a városbánya körüli igazgatóságot válsztják meg. Az igazgatóság feladata lesz az elszántsálya megalkotása.

A nagyvárad-i Katholikus Növédő Egyesület elnöksége kéri az összes működő és pártoló tagokat, hogy a Stefánia szövetség mai alakuló ülésén délelőtt 10 órakor a városbánya termében minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek.

A műkiállítás.

A Stefánia szövetség műkiállítása már várakozással tölti az érdeklődőket a városbánya kistermében. Minden elfoglaltan művészre késégtelen meglepetés vár ezen a kiállításon. Magas művészi nivója messze felül áll a jótékony műkiállítások nivóján. A legbátróbb és legjobb nevű mesterek egész sora veszi körül Stefánia hercegnő képét, amelyek a Kúri dilettantizmus minden szeretetével és művelésével készültek.

Pompás érdekessége a kiállításnak Podvinson Erzsébet gazdag kollekciója. A fiatal művész, aki Stefánia főhercegnő tanítómestere, végtelen sokoldalú piktoraleantum, akinek egy-egy képén az érő, másokon a végtelen arisztokratikus hangulat és a tónusok puhasága ölik a művészt szemébe.

A kiállítás magas művészet a következő kiállító művészek sora biztatja: Börsök András, P. László Ervin, Rippl-Rónai József, Iványi Gyula, Kátona Nándor, Vasvári János, Feregő Géza, Biró Mihály, Magyar-Manhelmer, Kernatock Károly, Tornyai Gyula, Körmeny Fimmo Ernő, Márk Lajos, Zombori Lajos, Rudnai Gyula, Mund Hugó, Teplánsky Károly, Felks Jenő, Andráshy Kaszka Béla.

Külön ki kell emelnünk Vágó Pálakat, a regényű és mesternéket és pompás vásznát.

A helybeli művészek közül Tibor Ernő pompás színhatású új képe, a legjobb mesterekkel állja a versenyt. Miksa Ödön meglerő értékes fejlődésről tanuskodó gyönyörű téj és csodálatképes szerencsésen érvényesülnek.

A grafikai művek közül nagy érdekessége a kiállításnak Kőseghy Marianne ragyogó rajzkészséggel készült (usa váralatai és szines karikatúrái.

Külön szenziós kiállításnak Balogh István gyönyörű miniatűrjel.

A kiállítás főszponzor megnyitása iránt az egész város társadalmában a legnagyobb érdeklődéssel készülnék. Ma délelőtt fél 12 órakor nyitja meg a műtárlatot Ember Géza főispán. A várakozás 2 koronás jegyeket adott ki a rendezőség, jegyek már alig kaphatók.

A sorjáték előjele valóssággal műkicskekhez juttatják majd a legkiválóbb mesterek képeiből válogatta össze a sorjáték nyereségtárgyait. A főnyeremény Vágó Pál egy hatalmas méretű gyönyörű vászna. Mellette olyan pompás képek is a sorjáték nyereségei lesznek, mint Kátona Nándor, Rippl-Rónai, Börsök Samu, Körmeny Fimmo egy-egy képe.

A sorjáték iránt az érdeklődés egyre fokosodik, ma már több száz két koronás sorjegyet elkapkodtak szob, akik a képeket a rendezés közben megtekintették. A ma esti hangverseny művészei Márkus Lilly és Európa hírszongoroművészei, Pállay Matild, aki alig néhány napja óriási sikert aratott az Operaházban Maccagny Santuzének pompás új fellépésű reprezentálásával, Kurucz János, az országos hírszongoroművésze.

dalköltő és Demény Arthur az Operaház tenoristája már az éjjel megérkeztek.

A mai hangverseny.

A hangversenyre már jegyek igen szárazon állnak. A piholyokat és az első sorokat már mind elfoglalták, úgy hogy minden jel szerint a Vigadó nagytermet safofolásig megtölti a hangversenyre tuduló közönség.

A hangverseny pontban fél 9 órakor kezdődik.

A közönséget a pontos megjelenésére kérjük, mert az egyes számok alatt az ajtókat zárva lesznek.

Nagyvárad 1918. évi virilisei.

A bíráló választmány ülése.

Nagyvárad város bíráló választmánya tegnap délután tartott ülését, melyen részt vettek a jövő évi országgyűlési képviselők jelölésére a legelőbb adót fizetők névjegyséke ellen beadott feltevéseket.

Ember Géza főispán elnöklése alatt Hermeti Károly, Miskolczy Béla, dr. Thury László, Reismann Mór és Pásztor Bertalan előadó voltak jelen.

Összesen öt feltevés érkezett be.

1. Mihelyi Lajos megfellebbezte a központi választmány azon elvi jelentőségű megállapodását, hogy a részvénytársasági tagok jutaléka után fizetett adó csak az esetben számítatik be a legtöbb adót fizetők névjegysékeinek összeállításánál, ha az adó közvetlen a személyre van kivetve. A bíráló választmány a központi választmány ezen álláspontját magáévá tette és így Mihelyi Lajos kérvényét nem vette figyelembe. Dr. Mihelyi Lajos azonban mégis bekerül a legtöbb adót fizetők körébe, mert adója a nélkül is megüli a szükséges összeget.

2. Schwarz Hermann adójának helyesbítését kéri, aminek helye is adó; a bíráló választmány a így bekerül a virilisek körébe.

3. Rimanóczy Béla villamos igazgató a fizetés után fizetett IV. oszt. kereseti adójának beszámitását kéri, amit a választmány teljesített és a Rimanóczy Bélát beiktatta a névjegysékebe.

4. Weisz Dezső salátán adójának helyesbítését kéri, amit teljesítették is, de még sem áll meg adója a szükséges mértékben és így nem kerül be a virilisek körébe.

5. Gitye József ált. jövedelmi pótlásának beszámitását kéri, de mivel azt tulajdonosok révén fizetik, a kérelemnek nincs adó helye; így nem lesz bent a virilisek körébe.

Ezután összeállították az 1918. évi virilisek névjegysékeit, a következőkben:

Dr. Adorján Árpád, dr. Bárdy László, dr. Blayer Endre, Bogár Sándor, Bráder Árpád, Bráder János, dr. Demetrowits Elek, Dörmöl Lajos, Farkas István, Friedländer Ernő, Friedländer Herman, dr. Friedländer Samuel, Fábry József, Gassner Károly, dr. Gármán Károly, dr. Grósz Imre, Hermeti Károly, Horváth Mór, Icsó Lajos, Icsó Lóránt, Juszt Károly, Kepes Ignác, Klein Mór, Konrád

Aladár, Löwinger József, Luitner Márton, dr. Lóránt László, dr. Mányi Lajos, Miskolczy Béla, Miskolczy Herman, dr. Miskolczy József, dr. Miskolczy Miklós, Miskolczy Miksa dr., Mészáros János, Molnár Andor, Moskovits Miksa v. i., Moskovits Adolf, dr. Munka Béla, dr. Olasz Béla, Oláh Ferenc, dr. Popper Akos, ifj. Popper József, Rákos Vilmos, dr. Rákos Mór, Richard David, Rimanóczy Béla, Roszbart István, Róth Bertold, Eda, Sonnenfeld Adolf, Schwarz Herman, dr. Sára László, dr. Sebő Miklós, Tóth Antal, ifj. Vilmann István, dr. Várai Ferenc, dr. Várdi Ödön, Weisberger Lajos, Weismann János, Weiszlovits Gyula, Weiszlovits Emil, Wallerstein Dániel és Weiszlovits Lajos.

A Balkanszka Kronológ sorsa.

Huzella Ödön bírápíró, rendőrségi fogalmazó feljelentést intézett az év elején Gerő Armin rendőrkapitányhoz. Elmondta benne, hogy az Ernye kávéházban biliárdozott Belaszowich Raszóval, amikor észrevette, hogy az egyik falékben két jóság egy könyvből merül el. Odament s látta, hogy pornografikus képekben gyönyörködnek, amelyek a legrosszabb jelenségeket ábrásolták. Kéri ezek elkobását, mert botrányosan aljasnak. Ems. Ehrlich Imre rendőrfogalmazó kiment a jelentette, hogy a pornografikus képgyűjtemény nem az Ernye tulajdona, hanem egy katonatiszté, aki azt összegyűjtötte, de bizalmával visszaélve elvitték lakásáról a kávéházban mulogatták. A rendőrfogalmazó a képgyűjteményt elfoglalta.

A királyi ügyészség megállapította, hogy az értéktelen és szemérmes sértő képeket nem nyilvánosan mutogatták, tehát a bírápíró eljárása senki ellen sem indítható meg, csupán azok elkobását és megszüntetését indítványozta. Így került az ügy Szállóczy Gyula tanácselnök vezetésével ítélkező tanács elé, melynek bírái Parsa Ferenc és Társai Endre dr. voltak, jegyzője ifjabb Számhorovszky R. sz. dr.

Farkas István királyi ügyész a Btk. 62 § a alapján a képek elkobását és megszüntetését indítványozta.

A bíróság a képek megtekintése után kimondta, hogy miután a tulajdonos sem nem szerzője, sem nem a készítője a pornografikus képeknek s azokat közzéadásra nem állította ki, csupán 3-4 ember látta az ő bizalmával visszaélve, az elkobását indokoltan nem látszik, a képgyűjteményt visszaadhatja tulajdonosának, aki a tárgyaláson nem jelent meg, mert a fronton van.

A határozatba a királyi ügyész beleszavazott és így az jogerős.

Bírói határozatokkal nem kívánunk perbe szállani, de a törvényesség maga is elismerie, hogy a fényképgyűjtemény, amely a szó szoros értelmében Szadonát juttatja az ember eszébe, förtelmes és veszélyes, tehát mégis és méltó. Az ilyen pedig tübbe kellett volna vetni.

A jótékonyág megszervezése.

Irta és a Kath. Növendők Egyesület teadélutánján felolvasta: dr. Gyöngyössi István.

A midőn a Kath. Növendők Egyesület tagjai és a jelölőket igaz örömmel üdvözölték, már elvették az előadásukat kell készíteni, ha az egyesület neves és magasra feladatok megjelölésénél és a cél elérésére irányuló működés buzdításánál, nem is tudok olyan intenzív erővel szólni, mint ahogy azt benső, igaz és mély meggyőződés diktálja.

As igaz, hogy ez a fiatal egyület kitűnő vezetése mellett, jószívű tagjaival már meg is találta a helyes utat, mégis nem tartom háttérül, hogy a mai usomorusan nagy-szerű történelmi időben, az erők együttesre és leendő fokozására mindent megtegyünk.

Hívó szavainkat el kell juttatnunk a társadalom ezen tagjaihoz is, kik anyagokkal és egyéb feltételekkel rendelkezve, máig sem vettek ki részüket a jótékonyág és a felebaráti szeretet azon nagyarányú megorgyilkosságából, melyet a mostani idők parancsió helyzete fozosottabban vállalt ki.

A jótékonyág szervezésének lassúsága és fejletlensége okozta, hogy sem ölelte és nem ölelhet fel a társadalom mindazon részegét és tagjait, akiknek viszonyához mérték ebből részt kellett volna kériők.

A jótékonyág mint szociális feladat, csak akkor szolgálhatja igazán a célját, ha az szervezve van.

Porossemek alkotnak nagy tömeget, szépet és imponálókat, ha olyan mértékű öltönek, mint a Szaharában, ahol már a por a nagysegséggel és hatalmával bír; pedig az egész csupa spó porossemekből áll, mint amilyenek mi vagyunk a nagy társadalomban.

Kis erők összetételével, egyesült erővel nagy eredményeket lehet elérni, de fáradozásainknak és jóakaró törekvésainknek csak akkor lesz meg a kívánt és kellő sikere, ha együttes munkánkhoz törekvünk és meg-értő.

Ha a közel jövőbe is tekintünk, kétség-telen, hogy a nép kultúrája fejlődése a jótékonyág gyakorlásának módját is befolyásolni fogja.

Ugyanis a jótékonyág ma főleg az államháztartásban mutat ki, de máris tapasztaljuk, hogy a nép öntudatosodásának fejlődése kívánja, hogy az államháztartás és a munkahelyeken megszervezése kapcsolata és összhangba hozassák.

A kérdés ezen részének megoldása a jövő feladata, melynek keretét és tartalmát ma még vázolnunk sem lehet, de az a reális tény állhat el, hogy a ma küzdelem ezen a terén is megfogozza a szebb jövőt, mely közelebb fogja hozni az embert az emberhez.

Bármit alakuljon is ezen a téren a megoldás, kell, hogy a nőnek ebből részjussa; mert a világunk, finom és gyöngéd megértésnek mestere a női szív; a kultúra és a humanitása szíve vonzza a nőt önfeláldozó, szeretetből fakadó munkára.

A nőnek ezen feladatra való hivatottságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy még akkor, midőn érvényesíthetése elől az ut elhárva volt, már ott találtak mindenütt, ahol az emberiség az önzetlen munkát igényelte.

Ne kiselnyeljük azt a nőt, kit nem találunk a felebaráti szeretetnek ezen kifejezésében; mert a világunk, finom és gyöngéd megértésnek mestere a női szív; a kultúra és a humanitása szíve vonzza a nőt önfeláldozó, szeretetből fakadó munkára.

Talán a mindennapi élet küzdelmeiben nem is mérlegeljük eléggé, hogy a szeretetnek és erkölcsnek legfőbb forrása a család.

Akkor midőn a női családi életének gondoskodásában találjuk, nem csupán övének boldogulását szerzi, hanem követve szül-

**Legújabb fűzőket legolcsóbban
Koszténbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek főúrában.
Telefonszám 827.**

gálja a husának és az emberiségnek üdvét is.

A férfi a házassági bálván és elcsánian küzd, — a nő a gyermekokat, a háza jó b polgárait — neveit és védi a nékülösés, el hagyatottság és a gyilkos betegségek bujkáló sarajából — miközben az a harc- tóren kóadó és fogságban alnióó hórsá tartozóért remeg.

Negy hivatást tölt be a nő már ak- kor is, ha csak a feladatoknak csak ott- hon, azok esakéki körében felel meg.

Majlon el tehát minden kőszony és lany- haság, a mely családi életnek benső tar- talmainak kíméltetését csak megbáulja.

— Már hangsúlyostam, hogy a ceal- ló a szeretetnek és az erkölcsnek legjob- ban épült otthona, de vajon a vallást nem zainóó ott plántáltak a szívünkbe?

Az első Ima, az Istenhez való első fo- hássunk éden anyánk szívéből fakadó teni- tása mellett szűlött el ajkainkról: tehát nem a nő szív és lélek a az, a mely belénk ol- tatta a vallás fensékeit és magasztos eszméi- nek első ébredését?

A vallásos érzés az, ami a törékeny embert az életnek sokszor göröngyös útjain megállomást, batoritva és különösen ki- váltja belőle a fenséki gondolkodást, a mi őt minden nagyra és mégre képe- sítli.

Ásért, hogy a jövő nagy szociális mun- kájában tevékenyebben vagyunk ki részesít- ket, hogy megértő segítőtársaink ezéért növeljük és működésük tartalmát kímé- lyítjük — vallástól fkedő büszságtől kell sztrahoznunk — amely büszságnak a ivés, alkalmazható és szoroldai.

Nem vesdél fölünk rossz néven senki, hogy ha a jótékonyágot, humanus tevő- kenységüket a krisztusi szeretet alapján akarjuk és kívánjuk gyakorolni, most mi- cselet az alappal mélyégesen meg vagyunk elágyédo.

Krisztus a szeretet maga, a szívét, vért és könnyét adta és ezekben a motívumok- ban olyan rcsasív adó: adott az emberi léleknek, hogy kiterjesztheti szárnyait a föld- leg egy egész — világra fölé.

Jelöljünk legyen tehát: bírói és lelkesedési — adó és teneti!

HIREK

Zita királyné közönséges távirata gróf Széchenyi püspökhöz.

Károly király szerencsés megmenekülése alkalmából gróf Széchenyi Miklós pü- spök a királyi párnak táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait. Tegnap számunkban közöltük a király válaszáat. Tegnap Zita ki- rályné főudvarmesteri hivatalától gróf Ester- házy Sándor főudvarmester aláírásával a következő távirat érkezett a püspökhöz:

Udvari vonat, nov. 15.

Nagyméltóságú és főtisztelendő gróf SZÉCHÉNYI MIKLÓS püspök

Nagyvárad.

A császárné és királyné örömmel fogadta szerencsekívánataidat, kö- szöni főpástorai imáidat és azokba továbbra is ajánlja a királyt és a felsőleges családot. Legfelsőbb megbí- zásból

Esterházy Sándor.

* Gróf Széchenyi Miklós pü- spök itthon. Gróf Széchenyi Miklós v. h. t. t. megyéspüspök tegnap este székelyre hazatért.

* Az Urnők Mária kongregáci- ója vasárnap délután 8 órakor tartja azős szentáldozást a Szent László plebána tem- plomban.

* Keszthelyi Zoltán főjegyző Nagyszalontán Fráter Barnabás elis- pón képviseletében Keszthelyi Zoltán vár- megyei főjegyző tegnap délután az alföldi vonattal N-gyészalontára utazott az ottani közsélmészéri hivatal megvizsgálására. A főjegyzőt az útjára Elek Mária, a megyei közéletmészéri ügyosztály vezetője is elti- sérte. A rendez hivatali visegálat tegnapra már véget is ért, úgy hogy Keszthelyi fő- jegyző és Elek Mária az ottani vonattal már vissza is érkeztek Nagyváradra.

* Városi közigazgatási gyakor- nokok kérelme. Dr. Fráter Kálmán városi közigazgatási gyakornok, tb. aljegyző, aki jelenleg mint hadsereg katonai szolgál- tot látja, úgy a maga, mint Klemens Ruzsó, Vasa Árpád és Gombay János hadi- fogásában lévő három közigazgatási gyakor- nok társai felkérésére és nevében, az kéri Nagyvárad városától, hogy állásukat II- oszt. fogalmazói állásokká szervezzék át. Amennyiben pedig az keresetlelhető nem volna, kéri, hogy tekintettel 4-6 éves vá- rosai szolgáltatásra, részükre egyenként évi 200 korona korpóllékol szavazatnak meg.

* Bizományi kinevezés. A nagyvá- radi kir. főbíróiábla elnöke, a vesetése elát- kerő kir. tábla keréltésbe Roskoványi Zoltán dr. végzet joghallgatót végleges minősé- güi díjaz joggyakornokká nevezte ki.

* Hat vagon cukor érkezik Bihar megyének. A mezőhegyeni cu- korgyár tegnap értesítette Bihar megye al- lapján hivatalát, hogy a megye részére sa- zedő 6 vagon cukor szállására kézzel áll s a cukor elállítását csupán az akadályozza, hogy a vasút nyitott vagonat becsúszott ren- delésére, amelyben a cukor csak úgy szállítható, ha a megye megjelölt ponyvá- kat küld. Bihar megye közéletmészéri hiva- tala a ponyvákat tegnap már el is küldötte a mezőhegyesi gyárnak.

* Az utolsó kéló kávé. Nagyvárad város kávéházában sok kávé várta a feldolgo- zást, s most hiába várta. Mióta a hadikávé beérkezett, a közönség, mint valami elárthat- lan utas vágyódott „egy kis valódi jó kávé” ra. Előtt farsád, lapot, tükredett, kőgyörgött, kapcsolt, protegált a közönség, míg a kávé lassan fogyott, olvad: s végre kintulés előtt áll. A városnak már csak egy ki ó kávéja van, erre megy az olvadó ro- ham s mire a sorok a kávézót elé kerülnek, telén az sicc. Pedig milyen kélő s mázk- kávé, izletes az árpakávé, legelő a kutorok- kávé s tápláló s meláskávé. De hiába: nehéz megvárni a kávéfa gyümölcsétől, te- hat a vissontátásra, kávéba!

* O csóbb lett a sertésus. Tu- datom a város közönségével, hogy novem- ber 1-től 15 ig érvényben volt piaci max- imális árak továbbra is változatlanul érvény- ben maradnak, kivéve a sertésus árát, mely nyomtatéknélkül 1 kg. 8 K, 20 deka nyom- tatékkal 760 K-ban állapították meg. Nagy- várad, 1917 november 16. Lukács O. 15: polgármesterhelyettes.

* Dr. Mazurek Gyula betegsége. Dr. Mazurek Gyula püspöki titkár Budape- sten könnyebb operációnak vetette alá magát. A műtét igen jól sikerült s így remény van rá, hogy rövididő mulva hazatérhet.

* A Katholikus Népszövetség moxidélutánja. A Katholikus Népszö- vetség hoinap, vasárnap délután a rendez 5 órai kezdettel moxidélután rendez. A mű- sor igen érdekes és szórakoztató:

- 1. Mester híradó (aktuális.)
- 2. Elegáns lakó (vígjáték)
- 3. A mohamedánok (látványos.)
- 4. A gyermek bosszúja (humoros.)
- 5. A védő ügyvéd (társadalmi dráma.)

Balsépti díjak, népszövetségi tagoknak és családtagjaiknak személyenként 30 fillér, vendégeknek 50 fillér. A tagsági igazol- ványt a rendezőség elött nem ismert tagok vagy hozzátartozók a jegyváltáskor felmu- tatni tartoznak.

* Az árviszsgáló bizottság meg- alakítása. A minisiteri rendelet értelmé- ben árviszsgáló bizottságok alakítandók. — Rimler Károly polgármester előterjesztést tett a bizottságok megalakítására a községi menősi miniszternek. Az Ors. Magyar Ke- reskedelmi Egyesülés a bizottság tagjainak kinevezésére nézve a következő javaslatot terjesztette a polgármesterhez: fűszerzak- ban: Csatáry József, Ifj. Popper József, Mi- chaly Pál; női dívat: Csillé: Imre, Eggen- der Béla, Jónás Andor; kőszitáru: Fieg- man Árpád, Leitner Márton; rövidíru: Lengyel Miklós, Schönberger Árpád; férli- dívat: Reichard Dezső, Schwartz Mór; tü- sífa: Dicsai Lajos, Elöcher Sándor. Kéri az Orsz. M. Kereskedelmi Egyesülés a polgár- mestert, hogy akiket csak közül nem neves- ti a minisiter, ezekértőlül sikalmassa.

* A tanítók és tanárok beszer- zési csoportjának elnöksége felhívja tanárokat, akik a csoport útján szemet rendeznek, hogy rendelkezik értékes hátra- ló részeitet ma, szombat d. u. 5 órakor a kereskedelmi iskolában befizetni a keresked- lesek. A csoport inélszobizottsága ugyancsak szombat d. u. 6 órakor ülést tart, melyre a bizottság minden tagját kötelezett megjelví- az elnökség.

* Halálozás. Mayer Sándor kőműv s f. hó 14-én 89 éves korában elhunyt. Halá- lát értesnyje, testvére: Mayer József posta- mester és neje, valamint nagy rokonság győ- saolja. Temetés ma, szombat, nov. 17-én délután 10 órakor lesz a Sine utca 8. sz. hástól.

* A Népszavelsi Közöny legújabb, november 15-zi száma Várady István szer- kesztésében, érdekes tartalommal jelle meg. A lap élén a hetedik hadikölösöröl hoz ügyes elket és ismereteket. Moid Mala- tiuszky Lajos és Huber Géza nyilatkozatait közli a vármegye és Nagyvárad népközi- sáráról és tenióiről. Csarászat, tanítói kös- tnyek, hírek és hivatalos közlémények te- maik változatossá a cínos füzetet.

* Megkezdődött a városi ká- ppszta árusítása. Tudatom a város közönségével, hogy a Szent László-tól Szalon kávéház kioskjában lévő piaci el- árusítóhelyen a fejez káposzta elárusítását elrendelték. A káposzta ára kg-ként 60 fillér. Egy-egy család 50 kg nál többet nem igényelhet. Nagyvárad, 1917 november 16-án. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

* Taljesen új szép szörme boa és muff eladó Csengery-utca 8. sz. jobbra, első utcai lakásban.

Japán megszállta az orosz kikötőket.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Amsterdamból jelentik: Japán megszállta Vladivosztokot és az oroszok többi keletázsiai kikötőit. A hadianyagok szállítását Oroszországba megszüntették. Az Oroszországba irányított árukat Japánban rakják le.*

Az új francia miniszterelnök.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Génfből táviratozók: A Havas-ügynökség jelentése szerint Clemenceau elvállalta a kabinetalakításra való megbízást.*

Általános sztrájk Finnországban.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Stockholmból jelentik: A pétervári távirati forgalom megújítása ellenére a táviratok mind 12-ikéről vannak keletve. Finnországban az általános sztrájk miatt az utasok nem közvetíthetnek híreket.*

Finn szociálisták államcsinje.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Stockholmból jelentik: Haparandei jelentések szerint finn szociálisták államcsinjt kövöltek el. Megszállták a táviróhivatalt és a közintézményeket. A szenátust és a tartománygyűlést feloszlatták és az új szenátust hívták egybe a polgárság kizárásával. Az országban nagy az izgalom. A roszások részt vesznek az általános sztrájkban.*

13,000 tonna.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *A Wolff-ügynökség jelenté: A német tengeralattjárók legutóbb 13,000 bruttó tonna hajóúrt súlyosítottak el az Északi-tengeren.*

* **Tisza interpellál a lengyel kérdésben.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tisza István gróf ma felkereste Szász Károly házelnököt s a lengyel kérdésben sürgős interpelláció előterjesztésére kért engedélyt.

* **A svéd és norvég királyok találkoznak.** Stockholmból jelentik: November 28-án a svéd és norvég királyok Krisztianfiában találkozni fognak.

* **A hetedik hadikölcsön.** Az Egyesült Bank és Takarékpénztárak a VII. ik hadikölcsöntől a kibocsátás első napján a következő nagyobb jegyzetek története: 20 millió forint jegyzet a német állam 500000, Magyarország Államkassza Biztosító 500000, Friedrichs Bank, Nagyvárad 100000, Lederer Márton embotte téglák és cementek 50000, ifj. Mahler György, Sátor 50000, Fleiszig Sándor, Budapest 30000, Nagy Bolóvá József, Biharos 25000, Kálman Henrik, Budapest 25000, Rákóczi Mór, Nagyvárad 20000, Struss Ottó, Budapest 20000, Farkas István, Nagyvárad 20000, dr. Grotz Menyhért, Nagyvárad 20000, Krausz Dávid, Nagyvárad 20000, dr. Pepper Ákos, Nagyvárad 20000, dr. Leblé László, Nagyvárad 10000, Rados Vilmos, Nagyvárad 10000, dr. Gyémánt József, Nagyvárad 10000, dr. Várnai Ferenc, Nagyvárad 10000, dr. Rados Mór, Nagyvárad 10000, Róka Árpád, Nagyvárad 10000 koronára.

* **Árverés a postán.** Az alábbiak postai és távirati ügynökség közölni teszi, hogy folyó évi november hó 21-én délután 9 órakor és a következő napon a nagyváradi posta és távirati ügynökség épületében megkezdődik az árverés a több leírású tárgy fog

adásáról, melyek postára adott kézbesíthetetlen példányokban találhatók. A tárgyak egyenként fogat árverésre bocsátandók és a legtöbbet igénylőnek eladandók. A vételár a szabályozott III. ik fokozat szerinti belyegilletékekkel egyúttal azonnal fizetendő. Nagyvárad, 1917 november 6. Siket s. k.

* **Adomány.** Egy ismeretlen jótévő 50 koronát küldött az önkéntességünkbe a Kovács Lajosné nyomorban levő családjának. Ródlitési helyére juttatuk.

* **A tehéntartók figyelmébe.** Tudomásra hozom az érdekelteket, hogy a közelemben a miniszter 194600-1917. VII. számú rendelete értelmében a tehénállományokhoz megfelelően feloldott illetve váróit ábrakészítést csakis tehénállományok részére bocsátják fel. A rendelet értelmében a 4207-1917. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján a fentebb említett kedvezményben részesülő tehénállományok tulajdonosait felhívom, hogy a fentebb állományokban beállt mindennemű változást a rendelkezési hivatalnál jelenték be. Amennyiben valamely tehénállományban beállt állatlétszám csökkenés egy hónapnál hosszabb időtartamra nem emelhetik fel, az, aki az állatlétszám változásának bejelentését késleltetés ellenében elmulasztja a 4207-1917. M. E. számú rendelet, illetve a 3678-1917. M. E. sz. rendelet 82. §-a értelmében 6 hónapig terjedhető elzárással, valamint 2000 koronáig terjedhető pénzügyi büntetéssel, ugyanakkor büntetés alá esik a 2192-1917. M. E. sz. rendelet 19. §-ának 2. pontja, illetve a 3026-1917. M. E. sz. rendelet 5. §-a (2780-1916. M. E. sz. rendelet 12. §-a) értelmében az is, aki a tehénállomány feloldott ábrakészítést vagy kopát más módon (egyéb állatok eladására is) használja

fel. Nagyvárad, 1917 nov. 12. Lukács Oszkó, polgármesterhelyettes.

* **A VII. ik magyar hadikölcsönre a Nagyvárad Agrar Takarékpénztár Körön Szövetkezete heti befizetések mellett elfogad jegyzeteket,** melyek akár az intézet helyiségében (Rákóczi-ut és U i u ca saraj) akár szövetkezeti ügyosztónknél Gáthy Sándor úrnál eszközölhetők.

* **Aszódinál Füzület** Kossuth-utca, fiók Rákóczi ut Csokoládé Kísérlet, megérkeztek a Mikulások, azonnal azonnal és olcsóbbak. Cukorka, csokoládé, tonbonok, kenyér, rum, tea, természetesen likőrök, gyógyborok, Ker csokor és újféle megérkeztek az összes események, finom hákonzervek. — Ajánlom is: olcsó és zárdok figyelmebe. Nagyban és kisnyben kapható. Telefon 636.

* **A Bihar megyei Takarékpénztár** (Kossuth-utca 3) hadikölcsön jegyzeteket polgári és katonai ügyfelektől késséggel elfogad. Betéteket korlátlanul rendelkezésre bocsát. Kölcsönök ad a hadikölcsönkötvények 80% arajig 4 1/2% kamat mellett. A jegyzés alkalmával felszázalék jutaleköt megteit.

* **Felhívjuk figyelmét a n. é. községnek a Magyar Országos Biztosító Intézet r. t. mai határozatára.**

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kölcsönös, vegytisztító és gépmosógépgyárakészítő
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi úriút 14-69.

IRODALOM

Irodalmi jelentés és pályázati hirdetés.

A budapesti kir. magy. tudományegyetem hittudományi kara f. é. november 7-én tartott II. a. ülésében foglalkozott a Horváth-féle alapítvány terhére „Béke és háború” címen kiadott pályázati felhívás „Békeség a földön a jókarsztu embernek” jellegű alatti a kért időben beérkezett művel és egy ítélt, hogy a mű a pályadíjra igényt nem tarthat. A szerző tehát munkáját a felbontatlan jellegű levélkével együtt a hittudományi kar dékáni hivatalába maga, vagy megbízottja által visszaküldeni, de annak ismeretlenségét megőrizni.

A nevesített hittudományi kar egyúttal ugyancsak úléseiből újra pályázatot hirdet az I. b. Horváth József halotti emlékeztetőjének által 1887. ében tett alapítványból jutalmazandó, említett tételre: *Béke és háború történeti, jogi és erkölcsi szempontból.*

A munka a művelti közönység igényeihez alkalmazkodjék, az alapító szándéka szerint irodalmi értékű magyar nyelvet használjon és körülbelül 80 nyomtatott ívre terjedjen. A pályamunka idegen kézzel, vagy gépirással olvashatóan írva, a szerző nevét rejtő sárga levélkével együtt 1918 május 1-ig a hittudományi kar dékáni hivatalában (IV. Szerb utca 10., I. em.) nyújtandó be. A szerző

zónák az ismeretlenséget mindenképpen meg kell őrizni.

Palyadnja kétösszernőgyessis (2400) koron.

A nyertes szerző köteles művét nyomtatásban — külön könyv alakjában vagy folyóiratban — közzétenni.

Budapest, 1917 november 9

Lukcsics József dr s k. hittudományi kar e. i. dékánja.

A Színházi Élet 46. száma a „Románok”ról közöl érdekes információkat, ismertetőt és számos képet, továbbá megemlékezik Molnár Ferenc előadandó vígjátékáról, az „Új divat”ról. Folytatja Harsányi Zoltán regényét: Shakespeara a Nyujorában; Lufin Pieta, Karthy tráfaja: a Bűbájoszéken kívül még egész sor új aktualitást közöl a Színházi Élet, melynek előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor., egyes szám ára 50 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban: Erzsébet körút 24.

Drasche-Lázár Alfréd a Magyar Könyvtárban. A legnagyobb sikerű modern magyar regények egyikének, a „Tápróba”nak szerzője most vonult be a „Magyar Könyvtár” szerzői köré. Itt megjelent a kutyabőr és egyéb történetek című kötete, melytől a regényekről mutatja be az egy országos népszerűsége jutott író, néhány kiemelt fordulat és stílusos novelláival. A Lampel R. (Wodtner F. és fia) cég kiadásában megjelent füzet ára 72 fillér.

A Magyar Könyvtár új Bródy-füzete. Bródy Sándorok mostani alapítási sikereit pillanatában jelent meg egy füzetbe való novellája A kötőd és más történetek cím alatt a Magyar Könyvtár legújabb sorozatában. Ugyancs sorozatban jelent meg Országháza a magyar népmesékben új névvel angol fordítások Lady Milly kalandjai című diktált történetei és György Dózsa érdekes tanulmánya A székelyekről. A Magyar Könyvtár a Lampel R. (Wodtner F. és fia) cég adja ki; egy-egy szám ára 36 fillér.

A „Vasárnapi Ujság” november 11-iki száma az életrajzi képet a múlt napok legjelentősebb eseményére, országos diadalmas előnyomulásunkra vonatkozóan: bemutatják csapatunk hőseit, az események főbb eseményeit stb. A többi képek bemutatják Gerőly Imre festőművészt és Gárdos Aladár szobrászokat műtermükben, az új állami múzeumot, Lasker, a világhírű székelyteret jélek között a székelyzenében. Szépirodalmi olvasmányok: Pekár Gyula regénye, Szép Éva két fiaja regénye, Lukács László novellája, Szőlősi Zsigmond társaja, Balta Mihály cikksorozata az amerikai dollárkölcsönökről stb. Egyéb közzétett: Holló Barnabás az elhunyt magyar szobrász képe műtermében a rendezett határozatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 750 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Elze tem utca 4. sz.)

Az Élet szépirodalmi képek hatófoliókat (szerkesztő: Andor Jászai) november 11-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Szociális misszió. Szécs. — A gondviselés. Próbák az Oltár. — Hora diabolikus. (Költemény) Németh István. — Jovianus oszár története. (Novella) Sik Sándor. — Magyar legenda. (Elbeszélés) Komáromi János. — Gondolatok. — Akik az élettől élnek. (Regény) Irta: Henry Bordeaux; fordította: Kálmán György. — Kultúra. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A költőnép mélyen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15-ös. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatónyomtatványt kérelemmel küld a kiadóhivatal.

Az Uj Idők legújabb száma a szokott választékos és érdekes tartalommal jelent meg. Farkas Pál regénye, Karthy Frigyes tráfaja, Zombory István cikke, Hunyady Sándor novellája, Gay de Chanteleure regény folytatása, Csóbal Minka, Bányai Z. líra versei és még sok érdekes és tetsző életrajz a képek hatófolió. Az Uj Idők előfizetési ára félévre 15 korona, negyedévre 7 K 50 fillér, egyes szám ára 60 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapesten, VI. Andrássy ut 16.

A Társaság. Apponyi Albert gróf szociális szép vezérlője (Az új Magyarország) áll a Társaság a hatófoliók egyikének élén. Novellát Csóbal Kálmánról, verset Koszólányi Dzsófiól és Balta Igaóciól közöl, melynek változatos Társaság rovata a szokott érdekes és hatófolió. Köszönés az új szerző Dobay Istvánról „Nyitott levél Angliához” című nagyérdemű írásáról, mely német és angol internáltok közhatalmával foglalkozik. A fényképek és rajzok, mint mindig az utolsó aktuálisak és érdekesek, kivált néhány portré és Miksa főhercegnek és menyasszonyának címűképek szolgálati fotográfiája. Mutatónyomtatványt ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV. Ráthánoda-utca 18. Előfizetési ár félévre 28 K, negyedévre 7 K, félévre 14 K.

SZÍNHÁZ

HETI MUSOR:
Szombat délután: P. Orosz. Szombat este: Éva. Vasárnap délután: Tündérlaki lányok. Vasárnap este: Végre egyedül! (Bemutató előadás.)

Délutáni előadások. Ma, szombaton délután Mária Zsigmond kiváló sikerű népszínműve: a Páncsoltás kerül színpadra, vasárnap délután pedig Hilda Jónás közhatalmú színműve: a Tündérlaki lányokat látja műsorára a színház.

Éva. Szombaton este Lohár Ferenc nagy népszerűségű operettje, az Éva kerül színpadra. Éva pompás partitúráját Kovács Margit énekli, Pipó Vigh Manci, a férfiak között Ottóvot Bécsi Lajos, Dabóczy pedig Tompa Béla játssza.

A Végre egyedül! Lohár Ferenc kiváló operettje a Színházi élet legközelebbi udvarosa, amelyre érhető ambícióval készült a színház operetta együttese. A Végre egyedül! a legjelentősebb siker márkájával kerül Nagyváradra, amelyet Bécsben az ottani ahol hosszú ideig a legkedveltebb műfordítás volt a híres közhatalmú. A Végre egyedül! — mint azt már közöltük — elsőrangú szereposztással kerül színpadra Nagyváradra, ahol a közhatalmú, amely a kiváló Lohár operetta hírt a budapesti előadásokból is ismert, a legnagyobb érdeklődéssel tekint a vasárnapi bemutató elé.

APOLLÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ
Szombat
A szerelem rabja
dráma.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

IGADÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ
Szombat
A forradalmak
színmű 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

UDARMA MOZGÓ-SZÍNHÁZ
Szombat
Az igazság útja
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTÉR

Karácsonyi árjegyzék!

1914-1916

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vize készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros	8.-
Likör	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vizeskészlet színes	8.-
Likörkészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály fehé	8.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sötét színes	5.-
Majolika vizeskancsó színes	5.-
Kenyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazék	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	26.-
Kávékészlet színes aranyozással	26.-
Feketes készlet színes aranyozással	26.-
Ehédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70.-
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	25.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	26.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglaltban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávé	8.-
Köppösésze	8.-
Főzőlábos barna tüzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhabrendezésű cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszáma 372.

Főszervező: Dr. KRÜGER ALADÁR
Feladta szervező: Dr. PAPP KÁROLY

